

Aksjeloven forenkles – flere forslag på vent

Statsautorisert revisor
Elisabet Ekberg
KPMG

I Prop. 112 L (2016–2017) foreslås en del forenklinger i aksjelovgivningen basert på forslagene fra aksjelovutvalget.¹ Artikkelen gjennomgår de foreslåtte forenklingene.

Når trer endringene i kraft?

I skrivende stund er det ikke mulig å svare på det spørsmålet, men mitt «beste estimat» er at det kan bli ikrafttredelse allerede fra og med 1. juli 2017. Saken ligger nå hos Næringskomiteen, som har frist til 30. mai for å avgi sin innstilling i saken. Oversikt over status for lovsaken: stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/?p=67761

Forenklingforslag som er vurdert og hvor det er bestemt endringer:

- Elektroniske løsninger, det åpnes for økt bruk av digitale løsninger.
- Enkelte endringer av aksjeselskapers organisasjon, gjelder deltakelse på generalforsamling ved hjelp av elektroniske hjelpemidler, justering av reglene om forenklet generalforsamling, at styremedlemmer kan velges på ubestemt tid og at det ikke stilles vilkår om særlig grunn for å fratse som styremedlem.
- Styrets handleplikt etter aksjeloven § 3-5: Regelen om at det er handleplikt dersom egenkapitalen blir mindre

enn halvparten av aksjekapitalen, fjernes, ellers videreføres bestemmelsen uten andre endringer.

- Revisjon: Terskelverdiene for driftsinntekter og balansesum overføres til forskrift. Morselskap blir revisjonspliktige dersom terskelverdiene overskrides for konsernet sett under ett. Reglene om fravalg endres og forståelsen av fra og med hvilket regnskapsår fravalg gjelder, endres til at tidspunktet for generalforsamlingens beslutning blir avgjørende.
- Særattestasjoner: Innskudd i penger skal kunne bekreftes av advokat og autorisert regnskapsfører, i tillegg til det som gjelder i dag; revisor og bank. Enkelte krav til særattestasjoner faller bort.

Departementet skriver at de i denne proposisjonen har vurdert deler av utvalgets forslag til endringer i aksjelovgivningen. Andre forslag fra utvalget krever noe mer utredning, og departementet vil komme tilbake til disse etter å ha foretatt ytterligere vurderinger.

Elektroniske løsninger Sidestilles

Departementet sier seg enig med aksjelovutvalget i at bestemmelsene bør være teknologinøytrale. Departementet foreslår et eget avsnitt i aksjelovens kapittel 1 om blant annet utarbeidelse og oppbevaring av dokumentasjon. Videre at selskapsdokumentasjon ikke skal innføres som et nytt begrep i loven og – den viktigste forskjellen i forhold til utvalgets forslag – departementet går ikke inn for noen begrensning

av oppbevaringstiden. Oppbevaring er kommentert i eget punkt nedenfor.

En eksplisitt avklaring av at andre bestemmelser ikke skal være til hinder for bruk av elektroniske løsninger er tatt inn i lovteksten. Det kan man si fremgår både av sammenhengen og veldig tydelig av forarbeidene – NOU 2016: 22. Jeg tror likevel at det er riktig og en praktisk fordel at det blir som nå bestemt, med en klargjøring i lovteksten.

Departementet åpner for nærmere regulering i forskrift. Om dette står det blant annet:

«Departementet foreslår derfor at det i utgangspunktet skal være opp til det enkelte selskap å vurdere hva som vil være tilfredsstillende informasjonssikkerhet. Løsningen selskapet velger, må imidlertid være slik at dokumentasjonen kan oppbevares på en betryggende måte. Løsningen må gi en forholdsmessig sikkerhet mot endring, ødeleggelse og tap. I tillegg må det foretas sikkerhetskopiering.

Skulle senere erfaringer tilsi at det er behov for nærmere regulering av hva som er en betryggende oppbevaringsmåte, vil det være hensiktsmessig å regulere dette i forskrift.»

Oppbevaringsplikt etter aksjelovgivningen

Aksjelovutvalget foreslo at krav til oppbevaring av selskapsdokumentasjon skulle begrenses til fem år. Departementet er

¹ Det vises til Revisjon og Regnskap 7-2016, som beskriver aksjelovutvalgets forslag.

uenig i dette og viser også til høringskommentarer som er kritiske til forslaget samt at utvalget ikke har foretatt en konsekvensutredning av sitt forslag.

I proposisjonen kommenterer departementet at flere høringsinstanser antar at den generelle oppbevaringstiden er ti år og peker på at det er et argument for at det gis eksplisitte lovbestemmelser om at oppbevaringstiden er hele selskapets levetid: «Departementet foreslår ikke at oppbevaringstiden for stiftelsesdokument, generalforsamlingsprotokoller og styreprotokoller reduseres. Disse dokumentene skal fortsatt oppbevares i hele selskapets levetid. Det foreslås at dette fremgår eksplisitt av aksjelovene. Departementet foreslår heller ikke endring i oppbevaringstiden for aksjeeierboken.»

Fusjon og avvikling – egne bestemmelser om oppbevaring

Spørsmålet om oppbevaring av overdragende selskaps dokumentasjon etter fusjon reguleres slik at det overtakende selskapet skal oppbevare selskapsdokumentasjon i minst ti år etter regnskapsårets slutt det året fusjonen er registrert i Foretaksregisteret, jf. § 1-6. Regnskapsmateriale skal oppbevares i samsvar med bokføringslovens bestemmelser. Tilsvarende regulering vil gjelde for selskap som avvikles, hvor det er avviklingsstyret som er ansvarlige for dette.

Oppbevaringssted

Departementet er enig med aksjelovutvalget i at selskapene skal kunne bestemme hvor dokumentasjonen skal oppbevares, slik at for eksempel elektronisk oppbevaring på server i utlandet ikke er problematisk. Samtidig skriver departementet at det bør fremgå at materialet skal være tilgjengelig fra Norge og har tatt inn dette i den nye § 1-6.

Elektronisk signatur sidestilles med signering på papir

Departementet skriver at adgang til elektronisk signatur er nødvendig, men mener i motsetning til aksjelovutvalget at det er behov for å regulere krav til sikkerhetsnivå for elektronisk signering. Derfor gir bestemmelsen hjemmel for nærmere regulering i forskrift, men uten at det i forarbeidene er gitt nærmere føringer for hvordan denne reguleringen vil komme til å bli utformet. Departementet har fulgt aksjelovutvalgets forslag om å endre bestemmelser som i dag angir underskrift/underskrive etc. til signering/signeres.

Teknologinøytral kommunikasjon mellom AS og aksjeeiere.

Departementet er enig med utvalget i at bestemmelsene om kommunikasjon mellom selskap og eiere bør være teknologinøytrale, men legger opp til endringer som delvis avviker fra utvalgets forslag.

Departementet ønsker ikke å gi noen definisjon av hvilke kommunikasjonsformer som er innenfor lovkravene. Dette fordi en slik oversikt raskt kan bli utdatert og kan forhindre at nye og effektive kommunikasjonsformer tas i bruk. I proposisjonen skriver departementet at e-post og nettside med pålogging og e-post-bekrefteelse er eksempler på hva som i dag er tilfredsstillende former for elektronisk kommunikasjon.

Departementet mener at styret skal ha kompetansen til å avgjøre kommunikasjonsformen og at dagens regel om at det kreves samtykke av hver enkelt aksjeeier for å kunne bruke elektronisk kommunikasjon, er utdatert. Eierne vil fortsatt kunne instruere styret også når det gjelder kommunikasjon. Generalforsamlingen kan for eksempel bestemme at styret skal holde seg til nærmere angitte kommunikasjonsformer. I bestemmelsen er det også tatt inn en varslingsplikt for styret overfor eierne, slik at ikke kommunikasjonsformen endres uten at eierne er informert i forkant.

Departementet er enig med aksjelovutvalget om at elektronisk adresse i aksjeeierboken er nødvendig for at elektronisk kommunikasjon mellom selskap og eiere skal fungere i praksis. Det pekes videre på problemstillinger knyttet til at slik registrering av elektronisk adresse kan benyttes til andre formål og at rett til innsyn i aksjeeierboken ikke skal gjelde de digitale adressene. Nærmere bestemmelser om det offentlige tilgang til opplysningene skal gis gjennom forskrift. Det vil være aksjeeierne som har ansvaret for å melde inn korrekt digital adresse og melde fra om eventuelle endringer.

Aksjeselskapers organisasjon Forenklet generalforsamling

Forenklet generalforsamling kan holdes dersom ingen aksjonærer motsetter seg dette. Etter gjeldende regler må det være gitt samtykke fra hver enkelt aksjonær. Om denne endringen skriver departementet blant annet: «Forutsetningen er at samtlige aksjeeiere forespørres og gis anledning til å motsette seg forslaget. Aksjeeierne må også gis en rimelig frist for

å gi en eventuell tilbakemelding. Endelig bør det i henvendelsen opplyses om at manglende tilbakemelding oppfattes som at aksjeeieren er enig i den foreslåtte måten å holde generalforsamling.» Det gjøres også enkelte andre endringer av reglene om forenklet generalforsamling, hovedsakelig i samsvar med forslag fra aksjelovutvalget.

Elektronisk deltakelse

Aksjonærene gis rett til å delta på generalforsamling ved hjelp av elektroniske hjelpemidler, med en viss mulighet for styret til å nekte – forutsatt at det foreligger saklig grunn. Departementet skriver at det også etter dagens regler er adgang til å holde elektronisk generalforsamling og at det er et behov for å tydeliggjøre dette. I § 5-7 om forenklet generalforsamling er det derfor tatt inn at generalforsamlingen kan holdes uten fysisk møte, herunder ved hjelp av elektroniske hjelpemidler. I § 5-11 b styrkes aksjonærenes rett til å delta ved hjelp av elektroniske hjelpemidler. Gjennom en tilføyelse til § 7-5 gis også revisor rett til å delta i generalforsamlingen ved hjelp av elektroniske hjelpemidler, med mindre styret krever at revisor deltar fysisk.

Styremedlemmers tjenestetid og fratreden

Begrensningen for aksjonærvalgte styremedlemmers tjenestetid oppheves, slik at de aksjonærvalgte styremedlemmene kan velges på ubestemt tid. Lovens normalordning med to års tjenestetid videreføres, men den gjeldende grensen på maksimalt fire års tjenestetid fjernes. Dersom vedtektene ikke inneholder bestemmelser om styremedlemmers tjenestetid, gjelder lovens hovedregel om to år. I vedtektene kan tjenestetiden etter denne endringen bestemmes fritt, også at den er ubegrenset. Endringen gjelder de aksjonærvalgte styremedlemmene, for ansattevalgte styremedlemmer gjøres ingen endringer og tjenestetiden skal her fortsatt være fastsatt i forskrift.

Vilkåret om «særlig grunn» for å trekke seg som styremedlem fjernes. Dette kan beskrives som å tilpasse kartet etter terrenget, eller som departementet skriver: «Etter det departementet erfarer, forstås og praktiseres regelen i dag slik at det ses bort fra kravet om særlig grunn.»

Kapitalregler

Krav til minimum aksjekapital opprettholdes til kr 30 000. Aksjelovutvalgets forslag om kr 1 blir derfor ikke gjennomført.

Styrets handleplikt dersom det må antas at egenkapitalen er lavere enn det som er forsvarlig ut fra virksomhetenes art og omfang, videreføres. Den særskilte bestemmelsen om handleplikt dersom egenkapitalen blir mindre enn halvparten av aksjekapitalen tas ut. Det er en god justering av reglene; enten er det ikke reell handleplikt – fordi egenkapitalen er forsvarlig, eller så er det uansett handleplikt – hvis egenkapitalen er for lav.

Revisjon

Terskelverdier i forskrift

Terskelverdiene for balansesum og driftsinntekter foreslås tatt ut av lovbestemmelsen og overført til forskrift. Næringsdepartementets begrunnelse er at dette «... gir mulighet til enklere å justere terskelverdiene for driftsinntekter og balansesum, blant annet i tråd med inflasjon». Terskelverdien på MNOK 5 for driftsinntekter, som ble innført for aksjeselskaper i 2011, ville med en inflasjonsjustering vært ca. MNOK 5,5 – MNOK 5,6 i dag. Gjeldende terskelverdi for balansesum er MNOK 20. I proposisjonen er det ikke tatt inn konkrete forslag til hvilket nivå terskelverdiene for balansesum og driftsinntekter vil bli fastsatt til i de fremtidige forskriftsbestemmelsene.

Terskelverdien på ti årsverk foreslås ikke endret, og denne terskelverdien vil fortsatt fremgå av lovbestemmelsen.

Endringene er her ikke i samsvar med NOU 2016: 22. Aksjelovutvalget foreslo ingen endringer av terskelverdiene, heller ikke at noe skulle flyttes over til forskrift.

Morselskap

I tråd med aksjelovutvalgets forslag skal morselskap kunne fravelge revisjon dersom terskelverdiene ikke overskrides av konsernet sett under ett. Departementet innfører ikke aksjelovutvalgets forslag om at revisjonsplikten skal opp til årlig vurdering i den ordinære generalforsamlingen. Om oppfølgingen av terskelverdiene for konsernet skriver departementet: «Etter departementets vurdering tilligger det styret å vurdere om terskelverdiene i aksjeloven § 7-6 første ledd er oversteget eller ikke. Samtidig kan ikke tidspunktet for når vurderingen skal skje avgrenses til ordinær generalforsamling. Vurderingen må foretas

fortløpende gjennom regnskapsåret. Dette følger indirekte av aksjeloven § 7-6 sjette ledd. Bestemmelsen pålegger selskapet straks å sende melding til Foretaksregisteret dersom vilkårene for fritak fra revisjon ikke lenger er oppfylt.»

Valg av revisor; tilvalg og fravalg

Reglene endres:

- Ved stiftelsen av selskapet baseres dette på en tilvalgsordning. Det vil derfor ikke være nødvendig å bestemme eksplisitt at selskapet ikke skal ha revisor, det velges revisor dersom selskapet skal ha revisjon – hvis ikke er det som et utgangspunkt ikke revisjon av selskapet.
- For fravalg for eksisterende selskap oppheves reglene om fullmakt for styret, slik at generalforsamlingen bestemmer dette direkte.

Virkningstidspunkt

Virkningstidspunktet for fravalg av revisjon skal fortsatt være når meldingen blir registrert i Foretaksregisteret, det vil si at fravalg av revisjon ikke får virkning før beslutningen er registrert i Foretaksregisteret. Derimot mener Næringsdepartementet at forståelsen av fra og med hvilket regnskapsår fravalg skal gjelde, skal endres. Gjeldende lovbestemmelse angir ikke fra og med hvilket regnskapsår fravalg skal gjelde, men bestemmelsen er fortolket av Finansdepartementet (i et brev til Revisorforeningen av 4. november 2011) slik at det er et vilkår at fravalg er registrert i Foretaksregisteret innen balansedagen i det regnskapsåret beslutningen skal gjelde fra og med. Dette innebærer at en beslutning om fravalg som ikke blir registrert før etter årsskiftet, gjelder først fra og med det etterfølgende regnskapsåret. Næringsdepartementet mener at denne fortolkningen ikke skal bli stående, og uttaler tydelig i proposisjonen at det er beslutningstidspunktet i generalforsamlingen som bestemmer fra og med hvilket år revisjon skal være fravalgt.

Særattestasjoner

Bekreftelse av mottatt innskudd

Innskudd i penger skal kunne bekreftes av advokat og autorisert regnskapsfører, i tillegg til gjeldende regler om at revisor og finansinstitusjon kan bekrefte slike innskudd. Departementet har lagt vekt på at slike bekreftelser ikke krever noen skjønnsmessige vurderinger eller særskilt regnskapskompetanse. Både autoriserte regnskapsførere og advokater er regulerte profesjoner som er underlagt tilsyn. Solidar-

ansvaret etter § 2-19 vil også omfatte autoriserte regnskapsførere og advokater. Utvidelsen av kretsen som kan bekrefte innskudd som utelukkende gjøres opp i penger, gjelder både ved stiftelse og kapitalforhøyelse og endringene gjennomføres på samme måte i aksjeloven og allmennaksjeloven. Det skal etableres ordninger som muliggjør kontroll for Foretaksregisteret av autoriserte regnskapsførere og advokater som bekrefter innskuddene, på tilsvarende måte som registeret foretar maskinell kontroll av at en revisor som bekrefter aksjeinnskudd finnes i Finanstilsynets Revisorregister over godkjente revisorer og revisjonsselskaper. Departementet mener at det fortsatt skal være revisor som bekrefter mottagelsen av tingsinnskudd.

Departementet avviste aksjelovutvalgets forslag om at det ikke skulle være nødvendig med eksternt bekreftelse ved stiftelse av selskap med aksjeinnskudd i penger på inntil kr 100 000.

Særattestasjoner som fjernes

Følgende krav til særattestasjoner/bekreftelser fjernes for aksjeselskap:

- Kapitalnedsetting til dekning av tap som ikke kan dekkes på annen måte.
- Bekreftelse av at det etter kapitalnedsetting med utbetaling eller avsetning til frie fond er full dekning av selskapets bundne kapital. Tilsvarende fjernes også bekreftelse av dekning for bunden egenkapital ved:
 - Fisjon, hvor overdragende selskap fortsetter.
 - Innløsning og utløsning av aksjeeier.
- Revisors bekreftelse av at forholdet til selskapets kreditorer ikke er til hinder for gjennomføring av kapitalnedsettelse. Derimot skal styrets bekreftelse av det samme videreføres uendret.

Departementet skal vurdere om tilsvarende endring også kan gjennomføres for allmennaksjeselskap og andre foretaksformer.

WiFi Tale

En god nyhet for innendørsdekningen!

I godt isolerte bygg kan innendørsdekningen i blant være en utfordring. Som første aktør i Norge lanserer Telenor nå WiFi Tale. Med WiFi Tale kan du ringe og sende meldinger enten du befinner deg bak tykke betongvegger, inne i en heis eller dypt nede i kjelleren. Du bruker telefonen på vanlig måte – alt du må gjøre er å skru på vår nye funksjon WiFi Tale, så går samtalen via WiFi-nettet.

Mobilen må støtte WiFi Tale.
Tjenesten kan ikke benyttes på
kontantkort eller i utlandet.

Les mer på telenor.no/bedrift